

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET KRNIĆ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 8854/04)

PRESUDA

STRASBOURG

31. srpnja 2008.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Krnić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Christos Rozakis, *predsjednik*,

Nina Vajić,

Anatoly Kovler,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Giorgio Malinverni,

George Nicolaou, *suci*,

i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 8. srpnja 2008.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 8854/04) protiv Republike Hrvatske što ga je 18. prosinca 2003. hrvatski državljanin g. Josip Krnić ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Hrvatsku Vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 11. prosinca 2007. Sud je zahtjev proglasio djelomično dopuštenim i odlučio Vladu obavijestiti o prigovorima glede duljine postupka te o pomanjkanju pravnih sredstava u odnosu na te prigovore. Uz to je odlučio istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29. stavka 3.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva rođen je 1941. godine i živi u Samoboru.

5. Dana 8. listopada 1990. podnositelj zahtjeva podnio je građansku tužbu protiv svog bivšeg poslodavca, poduzeća F., pobijajući svoj otkaz i tražeći vraćanje na posao i isplatu zaostalih plaća za razdoblje dok je bio nezaposlen.

6. Općinski sud u Zagrebu djelomično je usvojio njegov tužbeni zahtjev u presudi od 6. prosinca 1991. koju je 13. travnja 1993. potvrdio Županijski sud u Zagrebu.

7. Odlukom od 2. rujna 1998. Vrhovni sud Republike Hrvatske je, odlučujući povodom žalbe koju je podnio tuženik, ukinuo presude nižih sudova i predmet vratio na ponovni postupak.

8. U ponovljenom postupku dana 11. svibnja 2000. Općinski sud u Zagrebu naložio je vraćanje podnositelja zahtjeva na posao i odbio je njegov zahtjev za isplatu zaostalih plaća. Podnositelj zahtjeva uložio je žalbu.

9. Dana 29. travnja 2003. Županijski sud u Zagrebu potvrdio je prvostupanjsku presudu u dijelu kojim je odbijen zahtjev za isplatu, a odbio ju je u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva za vraćanje na posao te je u tom dijelu predmet vratio na ponovni postupak.

10. Podnositelj zahtjeva nije pristupio na ročište zakazano za 21. listopada 2003. pred Općinskim sudom u Zagrebu te je postupak prekinut. Dana 24. listopada 2003. podnositelj zahtjeva zatražio je nastavak postupka i sljedeća su se ročišta održala 12. veljače i 6. travnja 2004. Dana 2. lipnja 2004. zaključena je glavna rasprava, ali podnositelj zahtjeva je potom

podnio nove dokaze te je glavna rasprava ponovno otvorena 17. lipnja 2004. Sljedeća ročišta održana su 3. svibnja 2005. i 7. studenoga 2007. kad je podnositelj zahtjeva zatražio izuzeće predsjednika sudskog vijeća. Ročišta su održana 6. veljače i 10. travnja 2008. i postupak je još u tijeku.

11. U međuvremenu je dana 24. siječnja 2003. podnositelj zahtjeva podnio i ustavnu tužbu zbog duljine postupka. Dana 27. studenoga 2003. Ustavni sud Republike Hrvatske proglasio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva nedopuštenom jer je u međuvremenu Županijski sud u Zagrebu 29. travnja 2003. odlučio o njegovoj žalbi.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

12. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da duljina postupka nije u skladu sa zahtjevom "razumnog roka", utvrđenim člankom 6. stavkom 1. Konvencije koji glasi kako slijedi:

"Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj."

13. Vlada je osporila tu tvrdnju.

14. Razdoblje koje treba uzeti u obzir počelo je tek 6. studenoga 1997., kad je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku. Međutim, pri ocjeni razumnosti vremena koje je proteklo od toga datuma, mora se voditi računa o stanju postupka u to vrijeme. Razdoblje o kojemu je riječ još nije završeno. Dakle ono traje oko deset godina i osam mjeseci nakon ratifikacije Konvencije, na tri razine nadležnosti.

A. Dopuštenost

15. Vlada je pozvala Sud da odbije prigovor podnositelja zahtjeva zbog toga što nisu bila iscrpljena domaća pravna sredstva. Vlada je smatrala da je podnositelj zahtjeva mogao podnijeti još jednu ustavnu tužbu nakon što je Ustavni sud odbacio njegovu prvu ustavnu tužbu. Imajući na umu da je Ustavni sud promijenio svoju sudsku praksu u tom pogledu, kako bi bila u skladu sa sudskom praksom Suda, Vlada je tvrdila da bi ustavna tužba na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu bila djelotvorno sredstvo za prigovor podnositelja zahtjeva protiv duljine postupka.

16. Nadalje, Vlada je smatrala da bi, s obzirom na promjenu sudske prakse Ustavnoga suda, Sud trebao napraviti iznimku od općeg pravila koje se odnosi na neiscrpljenje domaćih pravnih sredstava i ovaj prigovor proglasiti nedopuštenim iako se ta promjena dogodila tek nakon što je zahtjev podnesen Sudu.

17. Podnositelj zahtjeva nije se složio s Vladom i osporio je djelotvornost ustavne tužbe u odnosu na njegov prigovor protiv duljine postupka.

18. Sud ponavlja kako prema članku 35. stavku 1. Konvencije može rješavati neku stvar tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha pravila koje se odnosi na iscrpljenje domaćih pravnih sredstava je da se državama ugovornicama dade prilika spriječiti ili ispraviti povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi iznesu pred njega (vidi, između mnogih drugih izvora prava, *Selmouni v. France* [GC], br. 25803/94, § 74, ECHR 1999-IV). Obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava podrazumijeva da se podnositelj zahtjeva treba poslužiti uobičajenim pravnim sredstvima koja su djelotvorna, dostatna i dostupna u odnosu na njegove prigovore na temelju Konvencije.

19. Sud nadalje ponavlja da se o pitanju jesu li iscrpljena domaća pravna sredstva obično odlučuje tako da se uzme u obzir datum kad je zahtjev podnesen Sudu (vidi *Baumann v. France*, br. 33592/96, § 47, ECHR 2001-V (izvaci). To pravilo ima iznimaka koje se mogu opravdati konkretnim okolnostima svakoga predmeta (vidi *Nogolica v. Croatia* (dec.), br. 77784/01, ECHR 2002-VIII).

20. Kad je pak riječ o ovome predmetu, Sud primjećuje da se, podnijevši ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu, podnositelj zahtjeva poslužio uobičajenim pravnim sredstvom koje je proglašeno djelotvornim u odnosu na njegov prigovor protiv duljine postupka (vidi *Slaviček v. Croatia* (dec.), br. 20862/02, ECHR 2002-VII). Time je domaćim tijelima pružio priliku spriječiti ili ispraviti povredu za koju je naveo da je počinjena. Međutim, razumljivo je da podnositelj zahtjeva, vidjevši da nije uspio sa svojom ustavnom tužbom, nije podnio drugu ustavnu tužbu. Za Sud, to bi značilo od podnositelja zahtjeva tražiti više od onoga što je dužan napraviti na temelju članka 35. stavka 1. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, *Unión Alimentaria Sanders S.A. v. Spain*, presuda od 7. srpnja 1989., Serija A br. 157, str. 14, § 35 ; i *Ullrich v. Austria*, br. 66956/01, § 29, 21. listopada 2004.).

21. U pogledu Vladinog zahtjeva da se odstupi od općeg pravila koje se odnosi na iscrpljenje domaćih pravnih sredstava i da se prigovor podnositelja zahtjeva proglasi nedopuštenim iako se promjena sudske prakse Ustavnog suda dogodila tek nakon što je on podnio svoj zahtjev, Sud ističe da, za razliku od predmeta *Nogolica*, Vlada nije pokazala da je bilo ikakvih posebnih okolnosti koje bi opravdale takvo odstupanje (vidi, *mutatis mutandis*, *Pikić v. Croatia*, br. 16552/02, § 32, 18. siječnja 2005.).

U tim se okolnostima Vladin prigovor mora odbaciti.

22. Sud nadalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Uz to primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

23. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na sljedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogih drugih izvora prava, *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

24. Kad je riječ o ponašanju stranaka, Vlada je tvrdila da je podnositelj zahtjeva pridonio dugotrajnosti postupka tražeći da o njegovom predmetu odlučuje sudsko vijeće umjesto suca pojedinca, podnoseći dodatne dokaze nakon zaključenja glavne rasprave i prouzročivši odgađanje jednog ročišta. Podnositelj zahtjeva osporio je te tvrdnje i ustvrdio da su za dugotrajnost postupka u potpunosti odgovorne domaće vlasti. Sud smatra da tvrdnje Vlade ne mogu opravdati duljinu postupka u ovome predmetu.

25. Sud je često utvrđivao postojanje povreda članka 6. stavka 1. Konvencije u predmetima u kojima su se postavljala pitanja slična pitanjima iz ovoga predmeta (vidi *Frydlender*, naprijed citirano). Ispitavši sav materijal koji mu je dostavljen, Sud smatra da Vlada nije navela niti jednu činjenicu ili tvrdnju koje bi ga mogle uvjeriti da dođe do drugačijega zaključka u ovome predmetu. S obzirom na svoju sudsku praksu o tom pitanju kao i ukupnu duljinu postupka, Sud smatra da je u ovome predmetu duljina postupka bila prekomjerna i da nije zadovoljila zahtjev "razumnoga roka".

Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

26. Podnositelj zahtjeva uz to je prigovorio da ustavna tužba na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu nije bila djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na njegov prigovor protiv duljine postupka. Pozvao se na članak 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

"Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu."

27. Vlada je osporila tu tvrdnju. Ustvrdila je da u vrijeme kad je podnositelj zahtjeva podnio svoju tužbu sudska praksa Ustavnog suda nije dopuštala ispitivanje ukupne duljine postupka u situacijama kad je postupak na višoj razini nadležnosti trajao veoma kratko vrijeme. Međutim, Ustavni sud je promijenio svoju sudsku praksu kako bi se ona uskladila sa sudskom praksom Suda.

A. Dopuštenost

28. Sud smatra da je ovaj prigovor povezan s naprijed ispitanim prigovorom, pa se stoga i on mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

29. Sud ponavlja da članak 13. jamči djelotvorno pravno sredstvo pred nacionalnim vlastima za navodnu povredu zahtjeva iz članka 6. stavka 1. da se u predmetu postupa u razumnome roku (vidi *Kudła v. Poland* [GC], br. 30210/96, § 156, ECHR 2000-XI). Ustavna tužba na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu priznata je kao djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na duljinu postupka koji je još u tijeku u Hrvatskoj (vidi *Slaviček v. Croatia* (dec), br. 20862/02, ECHR 2002-VII). Međutim, Sud je već utvrdio povredu članka 13. zbog činjenice da određena praksa Ustavnoga suda nije bila u skladu sa sudskom praksom Suda. (vidi *Debelić v. Croatia*, br. 2448/03, § 47, 26. svibnja 2005.).

30. Kad je riječ o pravnim sredstvima za duljinu postupka, Sud se mora uvjeriti da odluka Ustavnog suda može obuhvatiti sve faze postupka koji je predmet prigovora te tako, na isti način kao i odluke što ih je donio Sud, uzeti u obzir ukupnu duljinu (vidi, *mutatis mutandis*, *Bako v. Slovakia* (dec.), br. 60227/00, 15. ožujka 2005.) U ovome predmetu, prilikom odlučivanja o ustavnoj tužbi podnositelja zahtjeva, Ustavni sud je uzeo u obzir duljinu postupka pred samo jednom razinom nadležnosti, a to je bio sud pred kojim je postupak bio u tijeku u vrijeme podnošenja ustavne tužbe, a nije ispitao razdoblje koje je tome prethodilo, to jest, vrijeme tijekom kojeg je predmet podnositelja zahtjeva bio rješavan u prvome stupnju. Taj pristup Ustavnoga suda razlikuje se od pristupa Suda i ne obuhvaća sve faze postupka. Stoga nije u skladu sa zaštitom prava u tom pogledu koju pruža Sud (*cf.*, *a contrario*, *Bako v. Slovakia*, naprijed citirano).

31. Iako je istina da ako pravni lijek ne dovodi do povoljnog ishodu za podnositelja zahtjeva to ne znači da on nije nedjelotvoran (vidi *Kudła v. Poland*, naprijed citirano, § 157), Sud zaključuje da je praksa Ustavnoga suda u okolnostima ovoga predmeta učinila jedno inače djelotvorno pravno sredstvo nedjelotvornim. Taj zaključak, međutim, ne dovodi u pitanje djelotvornost pravnoga sredstva kao takvoga, a niti obvezu podnošenja ustavne tužbe na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu u svrhu iscrpljenja domaćih pravnih sredstava koja se odnose na prigovore protiv duljine postupka koji je još u tijeku (vidi *Raguž v. Croatia*, br. 43709/02, § 37, 10. studenoga 2005.).

Stoga je u ovome predmetu došlo do povrede članka 13. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

32. Članak 41. Konvencije propisuje:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

33. Podnositelj zahtjeva potražuje 100.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.

34. Vlada je osporila to potraživanje

35. Sud smatra da je podnositelj zahtjeva zacijelo pretrpio nematerijalnu štetu. Presuđujući na pravičnoj osnovi, on mu dosuđuje 5.400 EUR s tog naslova uvećanih za sve poreze koji bi mu se mogli zaračunati.

B. Troškovi i izdaci

36. Podnositelj zahtjeva potražuje i 1.878,98 hrvatskih kuna (HRK) za troškove i izdatke što ih je pretrpio pred Sudom.

37. Vlada je to pitanje prepustila slobodnoj ocjeni Suda.

38. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno i nužno nastali i da su s obzirom na visinu bili razumni. U ovome predmetu, uzevši u obzir informacije koje ima i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim podnositelju zahtjeva dosuditi iznos od 270 EUR za postupak pred njime, uvećanih za sve poreze koji bi se podnositelju zahtjeva mogli zaračunati.

C. Zatezna kamata

39. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* ostatak zahtjeva dopuštenim;¹

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 13. Konvencije;

4. *presuđuje*

(a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u nacionalnu valutu tužene države prema tečaju važećem na dan namirenja

¹ Europski sud je dana 11. prosinca 2007. godine donio djelomičnu odluku o dopuštenosti zahtjeva u kojoj je dio zahtjeva podnositelja proglasio nedopuštenim, a ostatak zahtjeva proglasio dopuštenim te o njemu odlučio ovom presudom (vidi tako i stavak 3. ove presude).

- (i) 5.400 EUR (pet tisuće i četiri stotine eura) na ime nematerijalne štete, uvećanih za sve poreze koji bi se podnositelju zahtjeva mogli zaračunati;
- (ii) 270 EUR (dvjesto sedamdeset eura) na ime troškova i izdataka, uvećanih za sve poreze koji bi se podnositelju zahtjeva mogli zaračunati;
- (b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedene iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

5. odbija ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 31. srpnja 2008. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren NIELSEN
Tajnik

Christos ROZAKIS
Predsjednik